

Є.Л. СТРЕЛЬЦОВ, докт. юрид. наук,
проф., Одеський національний університет імені
І.І. Мечникова

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ О.В. КОЗАЧЕНКА «КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ: КУЛЬТУРО- АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»

Протиріччя кримінального законодавства, які призводять до недоліків у його практичному застосуванні, невідповідності українського кримінального законодавства світовим стандартам, що мають місце сьогодні, пов'язані з відсутністю єдиної парадигми, використанням в кримінальному праві застарілої концепції, домінуванням соціологічної школи права. Вихід автор рецензованої монографії «Кримінально-правові заходи: культуро-антропологічний вимір» О.В. Козаченко вбачає в якісно новому, культуро-антропологічному підході до дослідження кримінального права, в чому і полягає новаторство цієї фундаментальної праці. Відзначимо, що обрана методологія, на нашу думку, є світоглядною позицією автора. Поєднання саме двох методологічних підходів пов'язаний з науковим та практичним потенціалом комплексної методології. Реалізація культуро-антропологічного підходу не тільки є основою для авторського нормативного визначення кримінально-правових заходів, але може застосуватися в процесі встановлення підстав криміналізації і декриміналізації злочинних діянь, засад формування системи кримінальних проступків і злочинів, що на сьогодні є актуальним. Зазначений підхід може бути поширений на кримінологічні дослідження злочинності, причин і умов її впливу на соціальну складову людського буття.

Монографія Козаченка О.В. відзначається творчою новизною запропонованих автором

наукових положень, її структура характеризується послідовністю та узгодженістю, підпорядкованістю загальній меті дослідження, кожен з п'яти розділів вказує на окремі етапи дослідження. Перший розділ – своєрідний фундамент для подальшого дослідження, в якому розкриваються методологічні, теоретичні, філософські передумови обрання автором саме культуро-антропологічного підходу до дослідження кримінального права, зокрема кримінально-правових заходів. Серед джерел національної культури, через призму яких можливо простежити генезис кримінально-правових заходів, автор визначає релігійні догми, а також українську класичну літературу.

Далі в дослідженні автор звертається до історичних тенденцій розвитку нормативних положень про кримінально-правові заходи, які послідовно розкриваються через визначені автором етапи розвитку кримінального права: премодерн та модерн. Велика кількість проаналізованих історичних джерел вказує на глибину і ґрунтовність монографічного дослідження.

У третьому розділі Козаченко О.В. через культуро-антропологічні цінності послідовно виводить дефініцію кримінально-правових заходів, розкриває їх структуру, а також властивості визначених видів кримінально-правових заходів (кримінальне покарання, кримінальна відповідальність, не пов'язана з покаранням, інші кримінально-правові заходи). Обраний методологічний підхід дозволив визначити або корегувати усталені в кримінально-правовій науці формулювання, переосмислити сталі погляди на окремі явища. Так, наприклад, дефініція кримінально-правових заходів та виокремлення їх елементів дозволив автору вирішити проблему визначення та місця категорій «кримінальна відповідальність» та «кримінально-правовий примус» у кримінальному праві, а усталений принцип невідворотності кримінального покарання або відповідальності переосмислюється науковцем як принцип невідворотності застосування кримінально-правових заходів.

Хотілося б звернути увагу на те, що розкриваючи функції кримінально-правових заходів, а також аналізуючи властивості кримінально-правових заходів в особливих умовах їх застосування (в умовах дії правових імунітетів, конкурентних умовах) в наступних розділах, автор не забуває тих культуро-методологічних засад, заявлених на початку монографії, що вказує на цілісність, завершеність наукової праці.

Сформульовані висновки до монографії можна розцінювати як незаперечний авторський внесок у юридичну науку. Монографія має низку пропозицій до діючого законодавства, які мають бути оформлені як законодавчі ініціативи, що свідчить про практичний потенціал даного дослідження.

Аналіз тексту рукопису вказує на те, що автор здійснює дослідження на основі великої

кількості вітчизняних і зарубіжних наукових праць, законів України, міжнародних договорів, ратифікованих Україною та підзаконних нормативно-правових актів. Мова монографії відзначається багатством використаної наукової лексики; точність, логічність, аргументованість викладу досягається завдяки використанню складних синтаксичних конструкцій, які до того ж вказують на глибину думки науковця.

На наше глибоке переконання, монографія становитиме інтерес не лише для учених-юристів, але й для філософів, істориків, а також для практикуючих юристів. Вважаємо монографічне дослідження О.В. Козаченка «Кримінально-правові заходи: культуро-антропологічний вимір» вагомим внеском у розвиток правової думки.

Стрельцов Е. Л. Рецензия на монографию О.В. Козаченка «Кримінально-правові заходи: культуро-антропологічний вимір» / Е. Л. Стрельцов // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 884–885 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11celkam.pdf>

***

Стрельцов Е.Л. Рецензия на монографию О.В. Козаченко «Кримінально-правовые мероприятия: культуро-антропологическое измерение»

***

Streltsov E.L. Review to the Monograph by O.V. Kozachenko «Criminal-legal events: culture-anthropological measuring»